
Podpora vícejazyčných žáků na SŠ, program Česky v oborech

Bc. Karolina Štajnerová

19. 10. 2023

Vzdělávací a tvůrčí program Pro pedagožky a pedagogy na SOŠ A SOU

Čeština pro školu

Čeština pro praxi

Čeština pro školu

- Tvorba výukových materiálů podporujících vícejazyčné žáky s nižší úrovní češtiny
 - Podpora vícejazyčných žáků ve své třídě, dalších z daného oboru, ale i jejich vyučujících
 - Usnadnění práce při výuce

Česky v oborech

Obor: Kadeřník

Téma: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Obsah

1. PŘEHLED KLÍČOVÉ SLOVNÍ ZÁSOBY	2
2. PRÁCE S KLÍČOVOU SLOVNÍ ZÁSOBOU	3
3. ČTENÍ S POROZUMĚNÍM	5
4. PRÁCE S TEXTEM	6
4. JAZYKOVÉ ÚKOLY	9
5. PROCVIČOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSOBY	11
6. JAZYKOVÁ PRODUKCE	13
7. SEBEHODNOCENÍ	16
8. TEMATICKÝ SLOVNÍČEK	17
9. ŘEŠENÍ	19
10. SEZNAM ZDROJŮ	20

1. PŘEHLED KLÍČOVÉ SLOVNÍ ZÁSoby

1.1 K českým názvům napište slova ve svém rodném jazyce.

Políčko vlevo od slova vybarvěte: (zelená: slovo znám) (červená: slovo neznám)

	České slovo, slovní spojení	Překlad	Vysvětlení
☐	BOZP – bezpečnost a ochrana zdraví při práci		Soubor pravidel, jak se chovat, abychom při práci nezranili sebe nebo ostatní.
☐	Nařízení vlády		Legislativní dokument, který říká, co musíme dělat v konkrétní situaci.
☐	Nástroj		Pracovní prostředek nebo pomůcka, která slouží k tomu, abychom mohli něco udělat (např. nůžky – slouží ke stříhání vlasů)
☐	Elektrický přístroj		Technické zařízení, které slouží k nějakému konkrétnímu účelu. (např. fén na vlasy – slouží

2. PRÁCE S KLÍČOVOU SLOVNÍ ZÁSOBOU

2.1 Vedle obrázku zapište jeho správný název. **Podtrhněte správnou variantu.**

Vzor:

a) hreben b) hřeben

c) gřeben

a) provouzovna

b) provozovna

c) provozárna

a) dýchací ústrojí

b) díchaci ústrojí

c) dýcháci ústroji

a) zastěra

b) zástěra

c) zaštěra

a) pristroj

b) přístroj

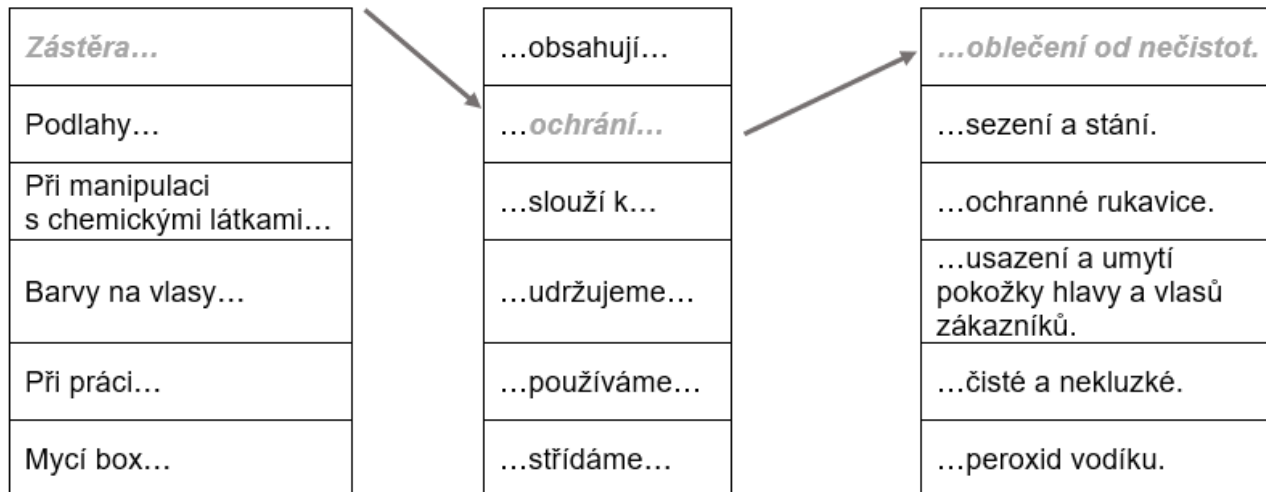
c) přístroj

4. JAZYKOVÉ ÚKOLY

4.1 Spojte části vět k sobě a napište je.

Vzor: Zástěra ochrání oblečení od nečistot.

.....

.....

.....

.....

6.4 Doplněte dialogy vyučujícího a žáka:

Proč nemáte zástěru?!

Bolí mě nohy.

*Proč jsou na podlaze
vlasý a nepořádek?*

Není mi dobře.

Levou zadní online

Lekce 12 / Cvičení 2 / Otázka 1

Otázka 1

Co je to? Vyberte správnou variantu.

1.

Odpověď

- bunda
- kalhoty
- košile
- šaty
- mikina

Odpověď

Lekce 6 / Cvičení 17 / Otázka 7

poslouchat

0:00 / 0:01

Portál inkluzivní škola

...META™ +420 773 304 464 info@meta-ops.cz

„Inkluzivní škola.CZ“ PORADENSTVÍ PRO ŠKOLY proskoly@meta-ops.cz SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY +420 773 609 395 WORKSHOPY PRO ŽÁKY workshopy@meta-ops.cz

MATEŘSKÉ ŠKOLY ZÁKLADNÍ ŠKOLY STŘEDNÍ ŠKOLY SEMINÁŘE, AKCE A WORKSHOPY KONTAKTY A METODICKÁ PODPORA

Děti s OMJ > Adaptace a klima školy > Zapojení do výuky a materiály > Informace pro PPP > Publikace a produkty >
Čeština jako druhý jazyk > Asistent pedagoga > Podpora dětí z Ukrajiny > Komunikace s rodiči > Časté dotazy (FAQ) >

INSPIRACE A PODPORA PRO PEDAGOGY PŘI PRÁCI S DĚTMI A ŽÁKY S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

[META INFOBALÍČKY A INFOGRAFIKY](#) [METODICKÁ VIDEO](#)

Jsme META, o.p.s. Od roku 2004 podporujeme rodiny s migrační zkušeností v rovném přístupu ke vzdělávání a začlenění do české společnosti. Pedagogům a školám nabízíme metodickou podporu a poradenství při řešení specifických potřeb dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ).

Dále vytváříme metodické a výukové materiály a pořádáme akreditované semináře. Prostřednictvím aktivit pro veřejnost napomáháme porozumění mezi cizinci a většinou společností. Více o METĚ se dozvíte na webu www.meta-ops.cz nebo na [facebooku](https://www.facebook.com/metaops).

Portál Inkluzivní škola.cz je určený

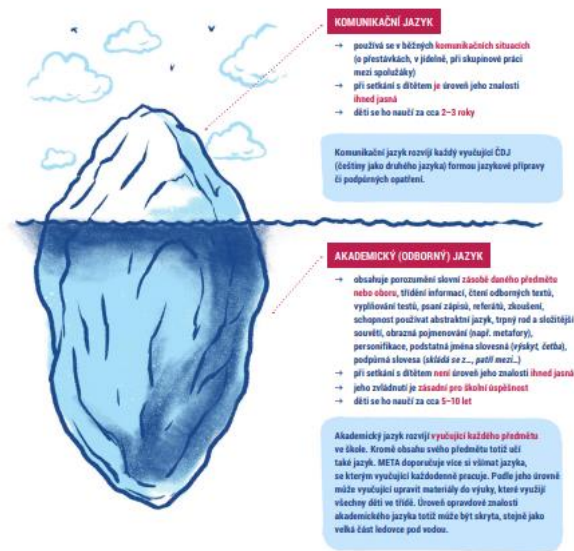
- pedagogům
- ředitelům škol
- asistentům pedagoga
- psychologům a sociálním pracovníkům
- a dalším, kteří se podílejí na začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do českých škol

Infografiky

Jak dlouho se učí vícejazyčné děti češtinu? A proč mluvíme o akademickém jazyku i na ZŠ a SŠ?

Často se nám může zdát, že děti (na ZŠ i SŠ) mají mnohem vyšší úroveň jazyka, než tomu skutečně je. Je to proto, že úroveň **znalosti akademického jazyka není patrná na první pohled**. Rozvoj akademického jazyka je přitom klíčový pro naplnění vzdělávacího potenciálu každého dítěte. A rozvíjí ho každý vyučující.

TAK ABYCHOM SI ROZUMĚLI...

...S VÍCEJAZYČNÝMI ŽÁKY A ŽÁKYNĚMI. JSOU SITUACE, NA KTERÉ SLOVNÍK NESTAČÍ.

NEBOJ SE ŘÍCT, KDYŽ NEROZUMÍŠ.

TĚBĚ NEZMÁKA JE PAPRSKÁTĚ SOUMĚRNĚ A BVOUVĚSTVĚNĚ.

KDYŽ SE MI VĚŘÍ PŘIČEM NE SMOJNĚ SMOJIL VYŠVĚLIT ŽAKAN AKCE A REAKCE. MAM JAKE KOZIBITĚ KŘEJLE A ON VYKREKŮVÁ: OUI, ALE VĚ TO SMOJÍ CHATU...

KAPIS PĚT PŘÍBORNÝCH SLOV OD SLOVA BYLINA.

KŮTINKULA, UHLÍ, DĚKUCU LUCEMBURSKY, ČITATEL, BŮPĚN... MEVIM OD DŮVĚ HELENY VE SLOVNÍKU. JE TO BLÁZNĚK, KDŽ V TOM MĚNĚ SYSTĚM.

TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ JSEM SE NAUČIL O PŘESTÁVCE OD SPOLUŽÁKŮ.

S NÁŠIMA JE TĚŽKÁ ŘEČ.

NĚKDY NEVĚM, KAM SKUTEČNĚ PATŘEM.

FOTBAL SE HRAJE VŠUDE STEJNĚ.

THE KŮTINKULA SEJ BŮM VOSTANKEJ ME BHAZAROTĚ KE DŮPKY NĚMO JŘEJZE BŮKON KŮMĚ I KŮMĚ BŮKONĚ.

„Inkluzivní škola.cz“

Když dítě má právo na bezpečnou výuku češtiny (jazyková příprava) a nebo podpořené opatření. Kde češtiny jako druhého jazyka učivo obsahuje komunikace a učitelské postoupení.

Odbovné jazyk přebírajte novou slovní zásobu nejen pro vztahy s žáky a žáky. Obavy mateřských jazyků je proto třeba přetvářet a používat souměrně a v kontextu. Když vyslovíte slovo v jazyce.

Matřiční komunikace se uplatňuje se vztahy s učiteli a žáky. Obavy mateřských jazyků je proto třeba přetvářet a používat souměrně a v kontextu. Když vyslovíte slovo v jazyce.

Ne všechny děti slyší dobře. Jsem rád, že pro všechny děti je jazyk. Hledám takové akce, které můžu a podporu v dané oblasti zvládnout a uplatnit se v učebním.

Porozumění odbornému jazyku je dostatečný důvod k vytvoření příslušné podoby. V učebním a předmětovém je možná rozvíjet jazyk, a to postupně a systematicky.

Slovnice a učebnice přebírajte a děle slovní zásobu, protože tovíť bezpečně a příjemně používat pro všechny své učební.

Při komunikaci a práci s odbornými texty využíváme přímou překladačnou metodu a slovníkové řešení je to tak. Děti, které jsou třeba málo schopny do nepřímé situace.

Vyhledávat si odborná slovní zásoba (jazyk) u víceštránkových dětí učeb. Podporujeme děti při hledání učeb. a učebních materiálů i komunikaci s učiteli, kdy učeb. je.

Porozumět jazyku i kultura se naučíme jen z učebnic. Zapořte slovníkové řešení a slovníkové řešení je to tak. Děti, které jsou třeba málo schopny do nepřímé situace.

Dobré vyučování je například učeb. Rozvíjíme své pedagogické dovednosti a práci i v kontextu.

..META*

Vícejazyční žáci na SŠ: Osmero tipů do výuky

- Jsem o nejvíce názorní**
 - Místo složitějšího popisu ukazujeme, předvádíme, gestikulujeme, dáváme jasné příklady.
 - Výuku doplňujeme vizualizací: obrázky, videa, komiksy, plikogramy...
 - Pro zkrácenější kontexty, kategorizaci a organizaci tématu využíváme schémata: Masifikační stromy, tabulky, časové osy, Vennovy diagramy, schémata cyklů, myšlenkové mapy a další klíčové vizuály.
- Píšeme (a kreslíme) na tabuli**
 - Dáme na to, aby se více věnovalo jen v mluvené podobě, dáváme žákům šanci se orientovat a „chytat se“ díky psanému textu na tabuli.
 - Zapíšeme tématu, klíčová slova či slovní spojení, ale také doplníme jednoduché náčrty či kresby.
- Poskytujeme vícejazyčným žákům tiskuté podklady**
 - Podklady do ruky žákům poskytneme předem nebo přímo do konkrétní hodiny (aby mohli vlnat obsah a nemuseli se tolik soustředit na zapisování látky do učebnice).
 - Při osnovu hodiny, jednoduché výpisky s možností doplnění informací z hodiny, test z učebnice s vyznačenou slovní zásobou, pracovní list, vytištěná prezentace, soupis slovíček a frází...
- Umožníme žákům používat slovníky**
 - Na základě výjasněných pravidel povolíme žákům používat při výuce běžné překladačové slovníky či překladače.
 - Využíváme již vytvořené překladačové slovníky do konkrétních předmětů.
 - Zaujíme vytváření vlastních tematických slovníků do jednotlivých předmětů, které můžeme tvrdit s celou třídou.
- Dáváme prostor spolupráci žáků – využíváme skupinovou práci**
 - Skupinovou práci zadáváme tak, aby fungovala a vedla k rozvoji jazyka:
 - dáváme jasné a explicitní instrukce (ideálně i v písemné podobě) a dostatek času,
 - zadáváme takové úkoly, při nichž je mluvení a zapojení všech ve skupině nutné,
 - skupinová práce vede k jasnému výstupu (např. vyplněná tabulka, plakát...),
 - učíme žáky, jak pracovat ve skupině (např. rozdělení rolí).
- Dáváme možnost zažít úspěch a zazářit**
 - Např. můžeme položit jednoduchou otázku k tématu, v rámci otákování z předchozích hodin nechat žáky dohledat odpověď v podkladech či na internetu, uvést další příklady v tématu („Jaké další příklady hmotných polítek kromě jídla máme?“), zapojit vlastní zkušenosti („Už jsi někdy použil/a rýžovaru?“ „Obhajují noviny ve tvé zemi běžně komika/křizovku?“) nebo nechat připravit prezentaci/ukádku toho, co je žákovi blízké apod.
- Neváháme zapojit do výuky hry**
 - V učebnicích a v učeb. od různých oborů odpovíme při hravé aktivitě, proto do výuky můžeme zapojit didaktické hry procvičující dané téma i odpovídající jazyk jako např.:
 - hádání, kdo jsem, kuf, mystim si více, šibenice,
 - křizovky, omisimskéky, vetřelec (co do řady slova nepatří),
 - hádanky, kvízy (veřej. láca pro sebe navzájem),
 - vymyšlení co největšího počtu slov na dané téma na čas,
 - interaktivní online hry a aplikace (Wordwall, Kahoot),
 - slovní fotbal, vysvětlování či malování vylovaných slov...
- Zohledňujeme náročnou situaci vícejazyčných žáků a oceňujeme je za pokroky**
 - Uvědomujeme si, jak je náročné se denně účastnit výuky v jazyce, který se slovíček teprve učí.
 - Respektujeme mateřský jazyk každého žáka a bereme ho jako součást jeho osobnosti.
 - Oceňujeme a chválíme žáky za pokroky, i ty drobné.
 - přidáme žákovi patrona (spolužáka), který mu bude oporou v prvních několika týdnech.

NADACE České spořitelny
 Inkluzivní škola.cz
 ..META*

THE VELUX FOUNDATIONS
 Inkluzivní škola.cz
 ..META*

Metodika pro SŠ:

Průvodce světem vzdělávání žáků s OMJ na SŠ

Cena: 363 Kč

<https://meta-ops.eu/publikace/pruvodce-svetem-vzdelavani-zaku-s-omj/>

...META*

01. **Poznáváme** žáky s OMJ
02. Budujeme **opěrný** systém školy
03. **Přijímáme** žáky s OMJ na SŠ
04. Připravujeme se na **nástup** žáka s OMJ
05. Hledáme možnosti **podpory**
06. Pečujeme o **pohodu** ve třídě
07. Učíme **češtinu** nejen v češtině
08. Stavíme lešení ve **výuce**
09. Připravujeme se k **maturitě z ČJL**
10. Podporujeme žáky s OMJ na **učebních oborech**

CO MŮŽEME DĚLAT?

Z pozice třídního učitele, metodika prevence a ŠPP:

1. Hledáme nově přichozím žákům (nejen) s OMJ parťáka = buddyho.

Vytipujeme si žáky, kteří by buddyho potřebovali. V ideálním případě se dvojice vytvoří samovolně bez našeho zásahu a vznikne silné přátelství. Někteří žáci s OMJ ale potřebují s navazováním kontaktů pomoci.

Saša se hned po příchodu do nové školy spřátelil s Petrem, ke kterému si přišel a začal se s ním bavit (i když zpočátku jednoduchou češtinou a rukama nohama). Od té doby chodí všude spolu, Petr Sašovi radí, když to potřebuje, a vzájemně jsou si oporou.

Vytipujeme si žáky školy, kteří by mohli jako buddy dobře fungovat – chtějí pomáhat, jsou přátelští a empatičtí, mají dost času se věnovat někomu intenzivněji. Mohou být z jiného ročníku, nemusí být premianti, mohou to být rodilí mluvčí nebo jiní žáci s OMJ, kteří jsou ve škole už delší dobu. Dokonce mohou být i ve dvojici či skupině k jednomu žákovi s OMJ (např. na různé předměty se tyto buddy střídají podle toho, komu to lépe vyhovuje). Osklovíme je s nabídkou propojení s žákem, který potřebuje vrstevnickou pomoc. Vše je postaveno na dobrovolnosti.

Dmytro byl na začátku hodně plachý a nevěděl, kam má jít nebo co dělat. Vychovná poradkyně si všimla, jak je ztracený, a požádala jeho spolužačku Lindu, aby se ho ujala. Ta mu všechno ukázala, brala ho s sebou při přesunech do jiné budovy, radila mu, kde má co najít a jak dělat úkoly. Intenzivní kontakt trval asi rok, teď jsou z nich běžní spolužáci a přátelé, když něco Dmytro neví, vždy se na ni může obrátit.

Určíme, která osoba z koordinátorského týmu bude pro buddy dvojice podporou. Dvojice vědí, s čím se na ni mohou obrátit, kdy a kde ji najít. Vědí, že na problémy nejsou sami a nemusí je sami vyřešit. Styčná osoba dvojice průběžně sleduje a podporuje.

Pokud máme ve škole více žáků s potřebou buddyho (nejen těch s OMJ), můžeme vytvořit Buddy program pro celou školu – např. pro všechny nově nastoupivší žáky 1. ročníků.

V rámci Buddy programu realizujeme nábor budoucích buddy, propojování skrze dotazníky, společné aktivity a workshopy dvojic, projekty pro dvojice, sdílení setkávání, rozdáváme letáky se souhrnnými informacemi apod.²¹

AUDIT 3 + 3: CO UŽ VE ŠKOLE DĚLÁME?

Vybrali jsme tři kroky, které jsou podle nás důležité při podpoře žáků s OMJ. Zaškrtněte pole podle toho, jak si myslíte, že jednotlivé kroky v současnosti naplňujete.

Tři kroky při podpoře žáků s OMJ	0 vůbec ne	1	2	3	4 zcela ano
Máme přehled o žácích s potřebou podpory v jazyce a máme pro ně tuto podporu zajištěnou.					
Ve výuce jsme názorní a cíleně pracujeme s jazykem svého předmětu (používáme slovníčky, jazykové úkoly, pracujeme s klíčovou slovní zásobou atd.).					
Motivujeme žáky ke studiu vlastním pozitivním přístupem k řemeslu/oboru a propojováním znalostí a dovedností s praxí.					

Respektujeme, že je každý učitel jiný, stejně jako je každý žák jiný a také každá situace je jiná. Vy, pedagogové, se spolupodílejte na tvorbě systému podpory. Vyberte si z oddílu „CO MŮŽEME DĚLAT“ v této kapitole další tři kroky, které jsou podle Vás při podpoře žáků s OMJ důležité. Vepište je do tabulky a zhodnoťte, jak je nyní naplňujete.

Další možné kroky	0 vůbec ne	1	2	3	4 zcela ano

Občasník pro SŠ

META občasník pro SŠ
VÍCEJAZYČNOST
květen 2023

..META*~

Portál Inkluzivní škola

Podpora
vícejazyčnosti

Motivace
vícejazyčných žáků

Co je pro vícejazyčné
žáky typické

Práce s vícejazyčnou
trídou

Diagnostika
vícejazyčného žáka

Na webových stránkách inkluzivniskola.cz najdete k tématu vícejazyčných žáků na SŠ několik zdrojů.

Principy práce s vícejazyčnými žáky

Více o principech práce s
vícejazyčnými žáky

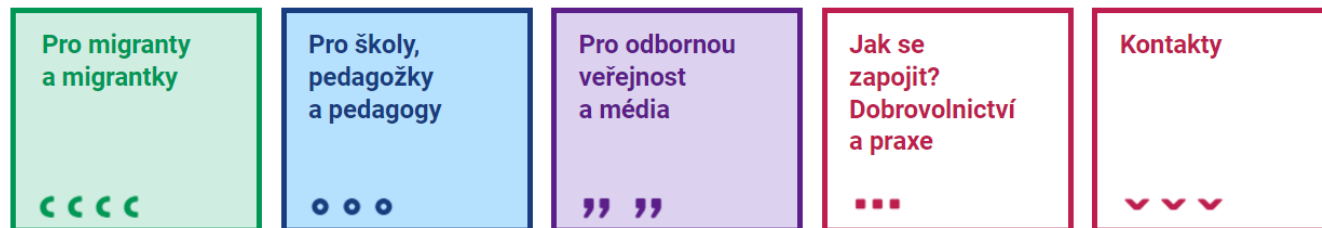
Náš přístup k výuce, který respektuje potřeby vícejazyčných studentů, je postaven na pěti hlavních zásadách:

- 1) propojujeme výuku obsahu a jazyka
- 2) aktivujeme předchozí zkušenosti a znalosti žáků
- 3) využíváme grafických vizualizací obsahu
- 4) vytváříme prostor pro komunikaci
- 5) vytváříme prostor pro aktivní produkci jazykových dovedností

..META*~

Užitečné odkazy

Web META

Portál inkluzivní škola

Zasílání infomateriálů

